

Latvian Periodical Amītīs.

55. gadagahjums.

Nr. 16.

Dreschdeenā, 21. April (3. Mai).

1876.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz. Luttringen pr. Frauenburg, Kurland. — Elspedīzija Vesthorn f. (Nevher) grāmata vohdē Jelgavā.

Nahditajs: Sinas. Višjaunakabs sinas. Schwellkohzini. Saulite pahrspebi wehtru. Vanags un saltis. Kur tad gan — kuri? Raudas turgus. Laibas un pretschu turgus. Atbildas. Studināshanas.

No eekshsemehm.

Pee Rihgas Daugawas plohsta tiliu sahka jau 8. April eelikst.

Widsemes zeen. gubernators iſſludina, ka wiſch dariſchanās buhs atrohdams katu pirmodeen, treschdeen un peektdeen no pulksten 11. lihds 12. puedeenā fawā kanzelejā; ihpaſchi dedsigās waijadſibās ari tais 3 zitās darba deenās ap to paſchu standu fawā dſihwokli.

Bailigs brihdīs. No Derowas (Nowgorodas gub.) mums raksta tā: 15. Janwar schini 1876. gadā pulksten 7. no rihta, es ar kahdeem draugeem fehdeju ſkohlas kambari, farunadamees par daschadahm buhſchanahm, tamehr ſkohlas behrni apkohpahs; tē us reiſi dſirdu fawā chdamā iſtabā flinti iſſchoujam. Sabijees ſteidſohs ar faweeem beedreem bes kahdas uſlaweschanaħs raudſicht, kas notizis, jo apſinajohs, ka mani ſchaujami erohtſchi tur ne-atrohdahs. Tik ko durwis atweru, ak mans Deewa! ko eeraugu? Wiſs kambaris deg eekſch weenahm uguns leefmahm, grihda un greesti tāpat, ar wahrdū ſakoh, wiſs zaur zaurim. Bet ar ſcho wehl nebij deesgan, — jo zaur uguns leefmahm eeraugu weenu no manahm ſkohlas meitinhahm, kura muhſu ſkohlu apmekleja no tahlas Maſkawas puſes, ſchi bij gehebusē ſmalkās drehbēs un ari deg eekſch breeſmigahm uguns leefmahm, no pat kahjahn, pahri par galvu, it kā eekſch kuredamahs krahfnes. Laika nebij ko apdohmatees, jeb bihtees, azumirkli ſteidſohs klah nelaimigai meitinhā un winas degdamus ſwahrkus ar wiſahm uguns leefmahm ſakerdams, farahwu un ſpeechu un ſchaudsu to uguni nohſt, jo zits nekas pee rohlas nebij, ar ko uguni flahpeht. It ahtri ari isdewahs, winu iſglahbt. Gekam es pee nelaimigas meitinas puhelejohs, tamehr ziti uguni kambari dſehſa. Es gan biju fawas rohlas apdedſinajis. Meitinas apdedſinatus waigus tuhlit ar derigu ellu apfmehrejahn, tā ka drihs tapa iſdseedeta. Bet kā nu tas uguns bij zehlees? Tas bij tā: Tai minetā kambari us galda dega leela lampa, no beſa bleka taifta. Pee ſcho goldu fehdeja mineta meitina un ſchuwa ſwahrkus. Lampa bij eewilkusi uguni eekſch ellas dohſi, kurā bij kerofin ella celeeta, un lampa tuhdat ſprahguſi puſchu, wiſu kambari un ari meitina apgleedama ar leesmahm. Patē lampa bij eekſrehjuſi us oħtru puſi feenā un faſchlihduſi. Goħds miħlam Deewam, ka nebij ſtrehjuſi meitina qihni, jo tad gan buhtu tuhdat galu atraduſi. Taħs jaunmohdes dedſi-

namahs ellas ir gan mums wiſeem lohti miħlas, bet ari laba teſha nelaimu noteek zaur wiſahm.

J. D.

Pa wiſu Kreewu walsti ministers wiſeem gubernatoreem uſdewis, tahlak wiſeem apteekereem iſſludinaht, ka joprohjam tilk tahdi war tilk peenemti apteekeru mahzibā, kas ir iſgahjuſchi zauri kahdu progimnasiju jeb uſrahda, ka proht wiſas taħs mahzibas, kas gimnasijs tais 4 apakſchejās klasēs toħp mahzitas.

Pehterburgas w. awise raksta, ka Simbirſkas gubernā teem tur nogahjuſcheem Igauneem un Latweescheem ne-eimoht nezik labi. Igauni efoht no tām muſchahm kur lihds ſchim bij weetas atraduſchi, atkal nogahjuſchi prohjam. ARI tee Latweeschi Leel-Bereſniki zeemā pa dala tafotees zelt fuħdiſbas un gribiht no turenes eet prohjam.

Maſkawas tuwumā polizeja dabuja faktēt weenu ſaldata feewu, Jeſimow, ko jau ſen melleja, jo ta bij par galvu un wadoni leelai rasbaineeku wirknei. Wina efoht lohti ſtipra, pākawu ar rohkahm ſalauf, tai nenahkotees nemaj gruhti. Wina dſihwojuſi Maſkawā un gahjuſi ſamtā un ſiħdā geħrbta; no turenes wina tad dewahs uſ laukeem pee fawa ſkunfts darba, ko drihs ſchā drihs tā iſdarija. Kad wina manija kahdu weſumneelu brauzam, tad likahs no faweeem beedreem maifā eefetees un uſ zeka nosweeſtees. Uſ winas brehſchanu labſirdigi brauzeji aptureja ſirgus un gahja to pestiħt waħħ; paſtarpa beedri kluja weſumam wirfu. Neſkaitami efoht tee bleħdibas darbi, ko wina iſdarijuſi. Tagad nu gan reiſ buhs mehrs pilns.

Minſkas gubernā ir dauds noſeedſibas pret alkijas likumeem goismā naħkuſħas; daudsas wehl palika paſleptas; dasħħas weetās, kur til ko alkijes rewidenti pеbrauza, tē iſ-zeħlaħs brankuſħħos uguns, kas wiſas noſeedſibu ſleedes iſ-niħzinaja. Schiħdi dasħħos meestōs apakſch ſemes bijuſchi eetaiſijuſchi pagrabus, kur brandwiħnu dedſinaja.

No ahrſemehm.

Frantschu ſemē to nakti uſ 14. April bij beesa ſneega faktēt ſakrituſi. Qaudis tur biħſtahs, ka wiħna kohfi buhſchoht maitati.

Pariſe dakteri nupat iſahrsteja weenu zilweku, Laufehr wahrdā, kas bija gaſeli norijas dibenā. Dakteris ar iħpaſchahm zangahm bij eebrauziſ wehderā un iſwilzis to jau apmellejuſchi gaſeli.

Englantes kehninene no fawa zeema Wahzsemē ir atkal mahjās pahrbraukuſi. ARI ſchoreis ta nedabuja uſ Berlini atbraukt. Schi leeta toħp no daudseem ewehrota, ka wina fawu wezako meitu, Wahzu kroħna prinzeſi wehl neweenu reiſi nau paſča Berline apzeemojuſi. Bitti to iſſkaidro tā: Dauds

gadus atpakał kēhninene Wiltorija ar fawu laulatu draugu, prinzi Albertu efoht zeemā bijusi, wina pati nu gan efoht kā jau kēhninene wiſadi tur tikuſi gohđinata, bet pret winas wiħru efoht lohti mas usmanigi bijuschi, ta ka wina to par launu neħmuſi un no ta laika wairi Berlinē nau redseta. Bet kas nu to war ta iſſinah, waj tapehz.

Turku ſemē fahk arween raibaki eet. Kara ſpehks neſpehj it neko iſdariht pret nemeerneekeem, kuru pulki ar katu deenu aug. Lohti aſinaixa bij ta kaufchanahs ap Rikſchitsch zee-tolni. Schis Turku zeetolnsit it tuwu pee Montenegras rohbescheem bij no nemeerneekeem aplehgerehts, wiſa pro-ante jau pee gala, tapehz tad Turku generalis Muktar Paſcha ar kahdeem 28 batoloneem gribija wiſadi nemeerneekeus at-gruhſt un prowianti eewest. Bet ne-iſdewahs wiſ. 1. April wiſch no Gatschko zeetolnsna dewahs zelā, bet eenaidneku pulki naħza tuħdal preti un atħita atpakał. Diwi deenas weħ-lak tam gahja wehl fliftaki; nu fahka nemeerneekei winu paſchu dſenahs un gribija roħla dabuht. Muktar Paſcha tik tik dabuja atpakał eesprukt Gatschka. Nemeerneekei nu finams it jo preezigi un droħschi. Turku generalis negribedam s fauna finu Sultanam laift, ir rakstijis, ka wina kara ſpehks ir wiſur uſwarejis, tik lab us preeħschu ēimoh. kā atpakał doħdottees. Behgoht gan gruhti uſwareht. Bet kas par to kafid? Ari to jino, ka Montenegriffi ſtipri palihdejuschi nemeerneekeem.

Sultans ir atkal jaunu kara ministeru neħmees. Nabaga fulaini toħp mainiti un māniti, bet fungam tas mas ko liħds.

Wiſjaunakahs finas.

Jelgawa. Peekta ſwehtdeena veħz leeldeena, tai 9. Mai swineħs Jelg. Wahzu krohna kirkpħels, Triadibas draudses mahżitajis, konsistorialraħts Eduard von Neander fawus ſelta amata kahsa. 50 gadus atpakał wiſch tai deenā tapa eeswehtħits par nel. Kursemes generalsuperdenta Wilpert f. mahżitaja valiħqu Dschuhlfie, no turenex 1827 aixinahs par mahżitaju uſ Kurſiſcheem un Schwahrdeem wiſch 1836 aixinahs uſ Jelgaru fawā tagadejā amata. Ari Latweescheem Neander f. labi yaſiħtams jaur latw. ſprediku graħmatu, fo kohpa ar nel. Hesselberg mahżitaju faraſtijis.

R. S—z.

No Riħgas. Peħz likumeem katra powasara wiſt leelaki djselżelu tilti ir jarewidere. Ta tad ari pee Riħgas leela tilta uhdens lihdeji un iſcheneeri fčini laikha strahda ismelle-dami, waj leelee piħlari apakħi uhdens liħds pat dibenam nau fur maitati. — Riħgas Daugawas ploħsta tilts jau 13. April tika atweħħits.

Uſ Pehterburgu ir no Turku kara lauka ta luħgħanah at-skrehju, lai zif ſpehdam fuha uſ Montenegrū dalkeru un flim kohpejus, jo beidsma jā laikha ir dauds to aſinaixa kaufchanahs un leels pulks ewainotu waid peħz glahbħanahs un palihdibas.

Kreewu un Englantes weetneeki ir pee Sultana bijuschi norprahħi, kas tas efoht par parunahm, ka Sultans għid ar Montenegrū karu fahkt. Sultans redsedams, ka tas ne-ees, dew is-tilbdu, ka wina doħmas nemas ne-efoħt pret Montenegrū. Turflaq ir-apföhliji weħl reis proħweħt eroħtħus apstahdinah un raudsħi atkal liħxi ar nemeerneekeem, bet mat-tar no tam-żeram, jo nemeerneekei it neħħadni Turku apföhlichħanai wairi negħib uſtigeħt.

S.

Schwelkohzin.

Bij laiki, kād zilweki schwelkohzinus ne ar ozihm nebiż redsejuschi. Tumfiba behrni to pirmu flaku aisdedsinja ugunswehmeja. Wiesu kateri, un lai teem kahdrei uguns ne-iſdiftu, tad tee uſtaſiha uguns elku namus, eekuhra eekſi teem muħsighu uguni un peeruſħas peelika fċekħiſtas jumprawas, kas lai uguni fargħu, ka ta ne-iſdiftu. Kād nu kahdrei uguns jumprawas aiffnaudahs un uguns pawiſam iſdifta, tad wiħnas dſiħwas ar uguni faddejx.

Beħzlaikos zilweki iſdohmaja ugunsradamus riħkus. Mechoni diwus kohka gabalus tik ſchigli un jeeti weenu us oħtra ſpeeda un beseja, kamehr weenā waj oħtrā uguns eemetahs. Mahjoni iſdohmaja puhtschku, pulveri, ſchiltuvi, kramu. Katrei wiħrels taħdas ugħiġas instrumentes neħa fawā kabatā un pee kaut kura stuħra peespedees fita, kamehr d'sirkstele eekrita puhtschka. Ta tas għażi liħds tam laikam, kād dabu-jahm pirmo leelo koleeri. Tad ſchwels un uguns lohti eewajjadsejħas. Schwels, ar ko kwehpinatees, lai meħris nepee-liptu, uguns, ar ko kaitinatħes un futilatħes, lai tas noſlahptu, kas jau peelipis.

Ta tad wiħschu newiħschu op to leelo koleera laiku iſdohmaja taisiħt schwelkohzinus. Schwabbi to iſdohmajumu pereh kina kahdām aħprahħigam Ludwigburdsnekkam; Engla-deeschi teepjabs, ka toħs wiſpiżi taisiħiż weens no wiħna aptekkereem.

Lai nu schwelkohzinus iſdohmajis aħprahħihs waj ayeke-ri, tas weena alga; tee ir, un lai gan tik neeziġi kā ūlabgas, tad tomehr tik dedfigi, kā arweenu paſchu war aisdedsinah wiſu paſauli, un tik wajjadfigi, ka ikweens wiħrels us fawas firdi neħħi schwelkohzinu fastiți un ifweena feewina gu-leħt edama fawā tuwumā nogħulta schwelkohzinu doħfiti.

Katrai labai leeta, kā ari schwelkohzinem ir-faw ħi ġenaidneeli, kas faka, tee efoħt sagħlem labi, tumfiba kluji eeda-buht gaħsmu. Tee eededsinoh dauds ehkas un namus un no-nahwe daħsu dweħseli. Te gan nebuħtu kō pretotees, bet es doħschu diwas leejħas, weenu pret un oħtru pa schwelkohzinem. Pirma: Kursem ħarrax R. un P. d'siħwoja semnejn-inu pahriħts, wiħriks un feewina. Abi tapa paweżi, bet wiħriks no d'simma biji masaks un weżaks neħħi feewina. Bee ta paſħa faijnneka peestħajj par puji, puji, kas jawnak un flaikas neħħi kalpa feeweles wiħrels. Seewle or-ween met azijs us puji, kamehr eekſi ta eemihħabs. Wina għib to garako prezżejt, bet kā lai to iħfalo no feewi aktarit? Peħz dauds galwas lauſiħanah ta schwelkohzinus iſ-weiħħejahs var fawu fċekħiſħanahs liħdsekkli. Kahdā seemex deenā, kād wiħnas wiħrels aibbraġihs uſ mesħu schagħros, feewina nem schwelkohzinu doħfiti, nokha no teem wiſu foſforu, usleek wahrħi pabeesu beesputru, un kād ta jau labi tu-miga fawiru, tad eeber grahpit iſ-foſforu. Ar to foſforu beesputru ta waħra għib pameeloħt fawu wiħrinu, lai tas kā ūħidha uſiħħi un wiħna tad to garako prezżejt. Bet wiħrinam mahjā braużoħt schagħaru wesmis eegħiħħahs graħwi un kamehr tas weſmu iſ-dabu iſ-graħwja, kamehr tam-paſħam uſkriħt tumfiba. Tumfiba biji wina laime, ta iſ-ġalha wina d'siħwib, jo feewina gaifmā putru iſ-woħriju, pohdinu turpat rušha biji noliku un apfegħi, lai putrixa stabbu filta, kamehr wiħriks buhx mahjā. Wiħrels schagħru iſ-krabiws un sirgu stalli eelaidis, naħħi patum-xha iſtaba un eet laktinā pee fawas feewjnas. Seewina to fagaididama faka: „Nahz, nahz, mans miħla is-wiħrin, wiſu deenu tu ar-

schagareem iszirtees, issalees, iszehlees, isszihnijses, es tevi pazeenischu ar filtu pabeesu putrinu. Ehd to, lamehr tew wehl pataifschu kahdu galas kumofinu."

To fazijusi un wihrelim pohtinu pasneegus feeweles ifeet laukā. Wihrs bahsch karoti eelschā un pamoifa fawus gahr-dumus, bet kā tas fatruhfstahs! Kur tas til ween maifa, tur pasvihd silisata dseltena uguns un wīs pohtinsh tā kuhp un fmird, kā elles grahpis. Wihrs, no brihnumeem aissgrahbs, rahda wiiseem mahju kaudihm fawu degoschū putru un feewas to redsedamas faka: "Putra ir apburta, apburta, apburta!" Nu ari pati wahritaja eenahk eelschā. Deenas gaismā tahdu putru wahridama, ta to degschau newareja redseht, bet tagad tumšā ta redseja foffora spiguloschanu un kuhveschanu, bet wina no ūunas ūrds apmahnita fawus grehkus skaidri ar azihm redsedama fazija, schi neka neredsoht.

Tomehr zitas feewas kleedsa: "Ta putra ir apburta, apburta, apburta!" un faimneks teiza: "To waijag nest pee daktera." Wihrs us tam bij mudigs. Nagūs sehdees winsch tuhdal fawu pohtinu weda us pilsehtu pee kreisdaktera. Kreisdakters to ismellejis fazija: "Ta putra ugunigi kuhp un spihd, tadehk kā ta ir giftiga; jo tai ir peemaifhts labs pulks foffora."

Behz tahdos ismekleschanas pohtinu ar pubhli aissehja un aissegeleja. Nihtā pati feewina tapa westa pee daktera un ta iskwerschinata.

Dakters: "Seew, fakt jel, preefch kam tu tahdu wella putru efi wahrijuši?"

Seewa: "Preefch mana mihla wihrina."

Dakters: "Kadehk tu tai peemaifji fofforu?

Seewa: "Pušpuru! zeenigs tehws, kā tas par pušpuru? Es pušpuru nemas nevaishstu."

Dakters: "Nu kahdas sahles tad tu peemaifji pee bees-putras?"

Seewa: "Sahles, zeenigs tehws nekahdas nepeeliku, bet Juhfu wesenliba, zeenigs tehws — peckaisiju tilk tahdu bishki no schwelkohzini galineem."

Dakters: "Kadehk tu to dariji? Tu tak sinaji, ka schwelkohzini ir giftigi un kā tahdu putru ehd, tam jamirst us weetas."

Seewa: "Giptigi! to es nesinaju, es til manam wihri-nam to dewu, lai Stepus mani prezetu."

Seewa tahlak swerschinata wiſu skaidri isteiza. Ta da-buja pelnitu strahpi un tai nekad wairs prahṭā nenahza schwelkohzinus kaisiht pee putras un dohmaht pee garaka un jau-naka, bet pasaule wiſu to wainu nogreesa us schwelkohzineem, tadehk tohs aissbildinaschu ohtrā kahrtā dohdams leezibu pa schwelkohzineem, kā rahda, ka tee glahbj no nahwes.

Man bij weens draugs, labaks nekā zitam tahdi desmit. Tas no behnu kahjahn bij leels botanikers, kā kahru pukiti, rohsiti, magoniti, lehpiti, pasina un sinaja fault pee wahrda, bet leelaks tapis tas bija wehl leelaks, un leels usaudis tas gribaja buht wiſleelakais botanikers. Tadehk tas reisoja us Afriku tur studeerecht tohs stahdus, kurus faule nodedfinajuſi melnus. Pa widus Afrikas widu reisodams, tas reis noklihst tahdā weetā, kur zilweks zilweku chdhabs. Melnee sweschineeki aplenz manu baltu draugu un sohbus schnalschkinadami tam speeschahs mīsfū gribedami baudiht zīk gahrda wina meesa. Tam nau nekahda eerohtscha, ar ko waretu atgaintees, nedf schaujama, nedf durama. Til ween dehlschi (sandeles) tam opaksch kahjahn un ar tahm newar atspert eenaidneekus. Te winam tas eekricht prahṭā, kā ir wesles taſchā — schwelkoh-

zini. Paschā breefmu brihdi winsch nem schwelkohzini is kah-batas, pajek labu kahju us augschu un well pa apaksch-pahedhi fawu spitschku. Tuhdal, fwirkch, uguns eedegahs un meschoni, kā ne fawu tehwa muhschu schwelkohzinus nebij redsejuschi, to redsedami eefauzahs: Uguns deews! uguns deews! kam no papehscheem schkilahs uguns, apscheljoees par mums un ne-Isaid wairak karstuma, ka mehs pawisam nenoſlahystam. Eſi muhsu kahnjach un nededi wairt til daudſi!"

No schahs pehdigas leezibas redsams, ka schwelkohzini, kaut gan nahwigi, tomehr ari war glahbt dīhwibu, tadehk apluhkoſim kā wīni tohp fabrizeereti.

Mehs lihds schim dohmajahm, ka tohs drahstu ta kā floh-fnes, no kurahm puikas pin spintenus, jeb tā kā irbulus, ar kureem feewischkos peefprausch fawas kohdelas, bet nu redsam, ka efam pa schwelkohzineem til ilgi maldijuschees, tadehk ap-ſtatim nu ihsti wīni taischchanas flunsti. Mehs redsam us weena ehweles gruhdeena atlez trihs trihspēhdu garas floh-fnes schwelkohzini resnumā un tās pa 1000 kohpā likas tohp ar maschiniti us weena speedeena fagreestas tanī waijadsigā ihsumā. Tad tohs fastahda rohmisches rindās ween, kā masus saldatinus un nu wiſeem us reiſi, kahjas us augschu zehkt, galwas usspeesch us lihdsena akmina, kā ir apfmehehrehts ar to schweligu dedfigu schķidrumu. Nu schwelkohzini gatavi, ka nebija neko redseht, un kād teem galvinas noschuwuschas, tad tohs eepaka schakteleš un dohd pahrdeweju nagōs, un mehs tohs wellam kā schwirkch ween.

Fr. M.

Saulite pahrspehj wehtru.

"Nu ja, ja wina muhs redsetu ratōs blakam fehſham, tad man meera nebuhtu no winas, un tem tad pehzak tas buhtu ſchelh." "Wina muhs neredshehs, jo tapa aiffuhtita no ūawa krusfetehwa ar wehſtuli pee krohdsineeka," bet kād Marija wehl arween ūchaubijahs nesinadama, kā dariht, tad Anſis no puhdamees fazija: "Beespeest tem newaru, kād no man atraujees, ūni, kā iſteezi ar manu tehwu." Jau winsch gribaja aiseet; tē wina ahtri apdohmajusees fazija: "Es braukschu lihds, bet pret Reintahla mahjahn es iſkahpschu." Behz kahdahm pahrmeschanahm no Anſa wezakeem Marija eefehda ratōs, kur Anſis tai jau ūehdelli few blakam bij ūataſſijs. Kahdns wahrdus runajuschi abi pahri labu gabalu nobrauzu it kluſu. Ar pakal ūehdetajeem bij gruhti ūarunatees dehlt ratu ūihbeschānu. Slepū Anſis daudſreis ūafkatijs us fawu blakam ūehdetaju, winas ūeju apluhkoſim un dohmaja, kahdas dohmas gan Marijai zaur ūidi ūchini brihdi eijoht, kur wina tam blakam ūehdeja. Winam likahs, kā ta tam nekad til ūaſta ūahdijusees, kā ūchini brihdi, jeb kā winsch wina wehl nekad ne-efoht ihsti apluhkoſis. Un jo wairak winsch ūcho ūeedoſchu waigu apluhkoſia, jo wairak wina ūids eefila. Marija ūamanijuſi, kā winsch ūcho ūapluhkoſioht, ūagreeta fawu waigu druskū ūahnis. Te Anſis eefahka: "waj temim ūchel, kā tu mumis tomehr lihdsi brauzi?" un kād wina us tam neneeka ne-atbildeja, fazija tas wehl: "redf, es to netizeju, kā tu man til mas eeredsi, jebſchu gan ūnu, zīk ūweſha tu jau ūadeem pret man ūilezees, un ihpachis no ta laika, kād es Leenei apfohli-jobs. Mehs behz tam efam mas redsejuschees un wehl masak weens ar ohtru ūanajuschi, bet to nedohmaju kā man tamdehſ newari eeredseht. Behrni buhdami mehs daudſreis it labi ūa-

tikahm, ari wehl wehlak, waj atzerees, kad us eseru tehwa laiwa schuhpojamees, kamehr tu eekriti uhdeni un es tevi tik ar mohkahn wehl svehju iswilkt. To rasi wehl nebuhs aismirfusi?" Marija lehni galwu palohzija, bes ka wahrdinu atbildeja. Vehz brihtina Anfis atkal fazija: "Pee tam nekas nau grohsams, ka Leene man labak patihk ne tu, un tamdehk ari newareju toreif wezaku wehleschanu peepildiht un tevi prezehrt. Tu jau pate fini, ka wina wehl tagad to wehlahs. Bet tew tas ihsti pa prahtam, tadehk ka mani ne-eeredsi, gan negribeju to agrak klausift, bet nu to skaidri redsu." Wina wehl arweenu ne wahrdinu ne-atbildeja. — "Kas tew scho-deen basnizā bija, ka tik gauschi raudaji un mahte tik lohti faskaitahs?" Bailigi Marija winu usluhkoja un no jauna sawā firdi aiskustinata ahtri fazija: "Tu wehl prasi? Waj tad neredsjei — — ne, teescham tew to waijadseja redseht! Ta preefsch wiseem laudihm, preefsch mahzitaja uu Deewa waiga!" — ta eesahza schuuksteht. "Ko, kas tad tur bija?" Anfis waizoja fabijees. "Teescham waru fazift, ka neneeka nesinu." Ur ihseem wahrdeem wina issstabstija wisu, kas bij notizis. Anfis usmanigi klausidamees wisu dsirdejis fazija, "ak negantiba! to es winai ne-aismirfischi, winai buhs to noschelhloht." Dusmigi winsch frgeem ar pahtagu usschahwa, kas scheem tehrsejohr pamaatinam tezeja. Sirgi ar johni ratus farahwa, ta ka tehws kahdus wahrdus ismeta. Anfis tohs nedirdeja nedis ari manija, ka Marija brihnedomesee pee scheem wahrdeem winu usluhkoja. Anfis labahs puskes surgam wehl reis ar pahtagu usschahwa. Lohpensch nesinadams kadehk tam ta noteekoht, metahs fahnis us ohtru surgu, un eekam. Anfis tohs wareja natureht, jau preefsch as ritens grahwī eegahja, rati pagabsahs fahnis un Marija no sawa fehdekkla noslighdeja. Ahtri surgu apturejis, dewahs Anfis Marijai valihdseht. Wina ahtri pozehlahs ar fahpigu waigu, kreis rohku brauzidama. Mahte lamaja, Anfis lihdszeetigi apkampa Mariju waizadams, waj diki fositufoes. Schi fmaididama galwu palohzija un fazija, ka nekas nekaiteschoht. Winsch to nu atkal weegli roids zehla un raudsija zik sinadams to ar laipneem wahrdeem eepreezinah. Marija ari drihs wisu aismirfis un winu fmaididama usluhkoja.

Wehl gan kahdu laiku wezee teem pakot seheddam i ruhza, bet schee mas to eevehroja un nemas to tik launi nenehma. Anfis tik ween Leenei wisu wainu peemeta, ka schi esohrt wainiga pee ta kriteena, ari pee tam kas basnizā gadijees, un ka Anfis ar Mariju ta fanihduschi. Winsch fohlijahs tadehk schowakar nemas ar Leeni nesatiktees. Marija tik ween johkoja un fmejhahs un atkal ar Anfu walodās eelaidahs, ta ka drihs wisu bij aismirfis un tee abi tik laipnigi rahdijahs, ka tas gadeem starp wineem nebij notizis.

Winu zelsch tohs weda par flaistu plawu, us kuru reti oh-soli un lagdas auga, schē wini daudsreis behrni buhdami bij kohpā fehnes lafijuschi. Dasch jauks brihdis wineem prahtha schahwahs, ko schē bij pawadijuschi. — Newilohrt Marija aif bailehm lehni eesauzahs, wisa jautriba us reisi no winas pasuda un atkal ka agrak fehras un skumjas ween us winas waigeem parahdijahs. Gon Anfis mehginaja no winas isdabuht, kas to us reissi tik skumju pahrwehrtijis, tad tomehr schi winam tik ihsi un ne-isproktami atbildeja, ari pretojahs sawu waigu us Anfu pazelt, jebchū winsch welti nopyuhlejahs, to ar sawu rohku pazelt. Wisa peerunashana neko wairs nelihdeja, Marija fehdeja atkal kluftu un beidsoht luhds, ka griboht no rateem iskahpt. Neko dariht, Anfis surgu peetureja.

Sirfnigi Marija atsweizinajahs no Anfa wezaleem, bet Anfam tik aukstti pateizahs atwadidamees. Dohmigi Anfis mahjās pahrbrauga.

Leene bij dauds agrak neka Anfis no pilfehta aifgahjufti un wehstuli krohdsineekam aifnesfusi. Schis wehstuli zaurlasijis eefahzis bresmigi lahdeht, launus wahrdus pret dascheem is-mest, ihpaschi pret Reintahlu, ari nebij kaunejees Leenei azis fazift, ka Reintahls esohrt ne-ustizigs pasaules gabjejs un schis winas kruftehws to gan gribohrt nelaimē eegahst. Schis wehl bij tas weenigais, ar ko Reintahls draudsigi satikahs wijsa pagasta, bet Leenei winsch jau no eefahluma nepatika. Tadehk wina ari ar ihseem wahrdeem no ta atswabinajahs un aifgahja. Ihfako zelu zaur laukeem un meschu usnemdama ta dewahs us mahjahn, pahrdoymadama krohdsineekam draudu wahrdus. Ari schihs deenas peedishwojumi pilfehta tai dees-gan rases darija. — Nu wina ihsti nomanija, zik karsti ta Anfu mihleja; wina few pate pahrmetahs, ka jau agrak Anfam nebij deesgan parahdijus sawu mihlestib, ne pat ko wina wairs to negribeja atstaht. Bet Marijai — tai wina gan bij leelu netaisnibu darijus; ari negudri tas bij, jo tahdu negohdu pat Deewa namā, to wezee Bergmani winai gan nekad nepeedoobs. Marija nekad scheem famihlejufcheem nebij starpā bahsufes, bet zik woredoma no Anfa atrahwufes. Ihpaschi schodeen, kad Leene sawā mihlestib pret Anfu wiškarstaki eedegahs un no Anfa tika preti mihleta, newaijadseja tahdu eemefli zelt Mariju nizinajoht. Beidsoht us sawu mihlako dohmadama, winai ta firds fasila, ka eesahka singeht un ap-nebmahs zik spchdama ar Mariju salihdsinatees.

Netahla ratu tibbeschana tai lika noprast, ka zilweki tu-wumā esohrt, tadehk apklusa no dseedaschonas. Wehl pahri sohli no mescha isgahjufti, ta palika ka peekalta stahwam. Ur dusnu vilnahm azihm luhpas fakneebus wina stahweja un waigs gluschi pahrwehrtahs. Jo patlaban Anfis brauzga garam un Marija fmaididama tam blakam fehdeja mihligi ar to tehrsedama, to nu ta ar sawahm azihm redseja. Schis dusmu waigs Mariju tik lohti isbeedinga. Jo it ka bresmigs swerhs us lehzeenu fataisahs, sawu laupijumu fagrabt, topat Leene bij gatawa Marijai usbrukt, bet lehni atwilkahs atpakan un laida ratus garam. Kahdu brihtinu pakawejahs wehl tai weetā, it ka negribedama tizeht, waj pareisi redsejus un tad lehneem sohleem bahla un fajukufti mahjās pahrnahza.

Diwi stundas wehlak ari winas faimneeks no pilfehta pahrnahza. Ilga schuhpojchana tam bij waigu padarijus us-tuhkuschu un faskrambatu, kahjas ari wairs nespheja fmagogalwu nest. Kad Leene tam fazija, ka wina wehstuli krohdsineekam nodewu, tad schis to ar neweklu mehli prasija, ko tad krohdsineeks atbildejis us wehstuli. Stohmidamees it ka nesinadama, ko ta runa, wina wisu skaidri isteiza, ko krohdsineeks bij fazijis. Te winsch uslehzees dusmigi krohdsineeku lahdeja, fazidams, ka nu gan winsch to atstahschoht bes pa-lihga, jebchū tas agrak deesgan no wina esohrt pelnijs. Ari plohsijahs ka negudris, lamaja faimnezi, aissuhiti Leeni drihs schur un tur, bet schi wisu kluftu un pazeetigi panesa. Winas kluftu zeefchana to wehl wairak eekoitinaja, tadehk schis to ar rupjibahm aifnehma, sinadams, ka tahs wina nelikahs teiktees. Kad Leene patlaban no stalla us istabu nahza, tad schis tai preti straipeleja un par fleeknijis tik ko negahsahs, gribedams pee winas naturetees, schi weikli fahnus pasitahs. "Ko johda tu te lohkees un newari ne sawu faimneeku pret kriteenu issfargaht? Ne-essi nebuht labaka ka tas fasohdihts krohdsineeks!

Man juhs abu newaijaga, eij pee tawa wehrscha, ta Anfa! gan tas tew reis misohs." „Juhs esat mans faijneeks“ Leene fazija ar drebofchü balsi aif dußmahm, „bet to few ne-kaufschohs no jums tahda peedsehruscha teilees, tadehrtu —“

„Tu besghode! tew buhs mani pascht, schè tew par to! pehz winas fidsams, tas tik weegli winas rohku trahpija, zaur to, ka wina schigli zaur durwihm aisbehga.

Ilgi Leene dohmigi sehdeja dahrä apaksch koplás ahbeles, winas lepna fids newareja schahdu kaunu panest. Bil ilgi lai wehl to pazeesch, scho weetu wina apnemahs atstaht, kur tai jau daudstreis par winas ustizibü ar rupjibahm un nizin-schanahm bij makfahs. Jau no rihta wina gribaja prohjam dohtees, bet us kureen? Kaiminu mahju durwihm winai bij aif-wehrtas dehlt Anfa, tad nu gan waijadseja tahlaß few jaunu weetu melleht. Bet kà lgi to eefahk, kur fawä firdi skaidri juta, ka bes Anfa wairs newaroht dsihwoht. Dölli nopusdamees ta sahlé nometahs un gauschi raudaja. Pehz brihtinu pazeblufes jutahs zil nezik apmeeringata. — Bet ka tas wareja notikt? Winstch lihds schim ar neschaubigu mihlestibü to bij mihlejis, — wina tik dauds reis winam nebij preti mihlestibü rähdijusi, un wina reis wijsa fawä firdi gribaja winam peedereht, jo nu skaidri juta, ka wairs zitu neweenu newaroht mihleht, — — un tagad nu winstch tai ne-ustizigs parahdahs? Waj nebjia schihs leekas un weltigas behdaschanas, kuras few pate padarijahs? Waj nebjia tahdä wihsé tas faprohtams, ka wina wezaki to buhs pepspeeduschi Mariju no basnizas pahwest? Tas wareja ta newiloh buht notizis, ko nu Anfis pee tam bij wainigs? Bet Marijas nosarjis waigs, winas fatrubskhanahs — — winai it karsti palika pee schihm dohmabm. Sohbus fakohdui un galwu rohks atspeedusi ta wehl brihtinu sehdeja wisu pahrdohmadama. Tad ahtri us-zehlahs un apnehmäh prahrti winu pahrbaudiht. Wina gribaja meerigi isliktees it kà wina neneka nebuhtu redsejuni un ja winstch mihligi kà arween pret winu isturetohs, tad wina wijsas kaunas dohmas gribaja atmest, wisu aismirsi. Tas bij winas nodohms, tahdä wihsé zereja atkal wisu islihdsinaht. Teekams wina kaunu schè no wina dohmaja, warbuht winstch jau ilgi us winas atnahkchanu ohsolajä gaida.

Saule jau bij nogahjuji, Leene fawüs mogus nogludinajusi panehma no nama weenu drabnu lihds un steidsahs ahtri prohjam us ohsoloju. Bet jo tuvak wina tai mihlai weetai nahza, jo rahmali winas fohli palika. Ahtri fawas azis wiapkahrt mesdama, ta tomehr fawu mihlako newareja eerandisht. Beidsöht nostahjahs apaksch weena koplás ohsola un wehl reis fawas azis wiapkahrt meta, bet welti, winstch nebjia schè. Ar pukstoschü firdi ta wehl gor wifem kohkeem zeereja un nekur to ne-atrasdama nofehdahs us kahdu masu pakalnini, no kura wisu esaru wareja pahrluhkoht. Zeek gara winai schi deena islikahs, wehl deesgan ahtri tai nepasuda wakara blahsma ohtr-puf esera un tomehr wina atkal wehlejabs, ka deena wehl garaka buhtu un gaiditu us winas mihlako atnahkchanu, jo kà tumfa usnaktu un winstch wehl arween neparahditohs, — kà tad wina to lai panestu!

Tè nu reis isdsirda labibas tschabeschanu, bet pawisam no ohtras pufes, neka tur, kur winstch arween mehdsah nahkt. Ja tas Anfis, kà winstch nahk no taks pufes, kur Grinberga mahjas gul? Jeb waj kahds zits? Ne, winstch tas ir, jo pee wina fohleem es to pasihstu un drihs Anfis ari nostahjahs winai preefschä.

„Labwakar Leene!“ winstch fazija tai rohku sneegdams un salâ sahlé atlaisdamees. „Labwakar, Anfis! kamdehlt tu til wehlu nahz?“ winstch it lehni aibildinajahs fazidams, ka tam waijadsejüs Grinberga sigrus, kas us tehwa plawu pakklihu-fchi, aisdöht un tadehlt nofebojees. Tee nu gan bij meli, ihsti winstch bij gahjis pee Marijas, to wehl reis waizaht, waj no kriteena grahwì ta ne-esoht fasitusees, jebfchü gan sinaja, ka kriteens nebuht til fmags nebija.

Eefahkoht Leene ihsti nejinaja, kà lai ar Anfa eefahktu runaht. Zeek labprahrt wina tuhlt buhtu winam pee kruhtihm metusees un fawu pahrpilnu firdi isgahsusi. Bet ne-ustiziba pret wina aibildinachanohs to wehl no tam natureja. Tà tad ari wina palika klußu un waloda winu starpâ nebuht negribaja weiktees. Kaut til weens wahrdinsch no Anfa ar mihlestibü un lihdszeetibü buhtu us winu runahts, tad teesham buhtu winas fids tuhlt paherpluhdusi, bet schis nenahza par Anfa lubpahm un winas fids zaur to arween wairak tapa schaungta. Til retus ihfus wahrdus tee weens ar ohtru runaja. Wehl wakara blahsma farkani atspihdeja, fmags gaiss guleja wirs esera, patihkams dsestrumus no leijas uskahpa. Nekustedama ta sehdeja fawä drahnä zeeti eetinusees un rohks kruftim pa kruhtihm falikusi.

Pehz ilgas klußu zeechanas reis atkal Anfis eefahka runaht. „Leene, es tew jau schoricht to gribuju fazicht, bet gluschi peemirsu, es gribu muhsu dehlt ar mahjitzaju runaht un tam wijsu istahsticht, kà ar mums stahw un ko winstch wehl nejinatu, un tad wina padohmu isluhgees, kà lai daram. Ja winstch fazih, lai prezamees, tad winstch ari labprahrt wezakus peerunahs, lai tee fawu atwehleschanu un fwehtibü mums dohd. Ari zerams, ka mahte wairs tik lohti nepretosees, ja winu ta gadijuma dehlt, kà schodeen ar Mariju notika, wehl noluhdsu, jo wina jau mahjä brauozht bij til laipniga un schikta wijsu aismirfusi, ari tehws tik ween fmehjahs.“ Kad Anfis Marijas wahrdu peemineja, tad Leene to atkal zeeti un nemeerigi isluhkoja. „Tu gan winai isprafiji wijsu, kà basnizä notizis?“ Leene waizaht ne-ustizigi. „Es jau wijsu wijsu,“ winstch atbildeja ihfi, „un gribuju tew patlaban fazicht, kà tu lohti nepareisi est darijusi winu apkaunodama un kà wina to nebuht nau pelnijusi, joprohjam to diki par kaunu no tewis nemfchü.“ Beidsamohs wahrdus winstch it skarbi tai fazija. „Tu man to par kaunu nemfci?“ Leene atbildeja dusmigi. „Waj tad wina tuhkfostschahrt wairak man nau kaunu darijusi, zaur to, kà wina ween tik wainiga, kà tawi wezaki mani par wedeklu nepeenem un man joprohjam aif fidehsteem janobeidsahs. Tu gan winai wehl pateizees, kà wina fawüs wezakus pret mani urihda?“ Dölli firdi aifgrahbta wina no Anfa atswabinahs, kas fawu rohku tai us pleza bij uslizis, un stahweja nu ar degoschahm azihm winam preti. Bet ari Anfa dusmas aifgrahba. „Ko tu te fakti no usrihdschanas? nekad wina maneem wezakeem ne kaunu wahrdu no tew nau teiksi, un kad winu aifstahwu, tad to daru tadehlt, kà wina ihsti kreetna meita ir un mana zitkahrteja jaunibas draudsene, kuru arween pret katu netaisnibu aifstahweschi, kà to jau no jaunibas esmu darijusi.“

„Branga draudsene!“ Leene eefauzahs ar nosarkuschü waigu, „tew gan fids nefahs arweene joprohjam ar to johfoht un tehrseht, kà schodeen — — ar rohkhm fawu waigu ahtri aisseguji, ta eefahka schauftseht. Anfis atkal apkampa winu un runaja mihligi ar to tai istekdams, zeek nepareisi wina doroh, wina wahrdus tik lohti nofwehrdama un pee fids

nemdam. Ar waru wina atkal apmeertinajahs un kluſu us ſemi ſkatiyahs. Kad beidſoht apdohmajufes, ar ihfeem wahreem un meerigi Anſam fazija: „Nu labi, runa ar mahzitaju, kad tew padohma truhkſt un nau duhſchās to, ko pats wehlees, iſdariht. Bet to tew faku, ja tu man lihds rihtam ſkaidru ſinu nedohſi, tad tew mani zitur waijadſehs uſmel-leht, jo es rihtu atſtaħſchu no fawu kruſtehwā.“

Kad Anſis to dehł ta eemesla jautaja, tad wina atbildeja, ka zita kalpone eſoht peenemta un wina atſlekoht. Kad ſchi ſinu Anſu mas ween ſkumdinaja, tad no jauna winas ne-utiz-ziba pret to peenehmahs ſpehlā. Wehl par doſchahm mas eeweħrojamahm leetahm tee runaja, un Anſis beidſoht peekrita tam padohmam, ka tas pareiſi eſoht, ka Leene ſew labaku weetu meklejotees un fazija, ka winsch ari jau, us tam dohmajis, ſew zitur weetu mekleht, un zaur to no teħwa atſwabinatees, lai pehz pats us fawu roħku waretu fawu padohmu iſwest un winu par feewu apnemt. Bet ſchi waloda tapa winu ſtarpa wiſai dſeſtri runata, it ka wiſs tikai us ziteem zilwekeem ſih-metohs. Un Leenes meeriga iſtureſchanahs likahs Anſam, ka wiſs leela iſ mihleſtibas karſtums pret wina nu winas firdi pawiſam bij atdſiſis. Un kad beidſoht abi ſchikrahs, tad teem iſlikahs, ka ſchodeen winu ſtarpa nekas eeweħrojamis ne-buhtu notiziſ. Leene jau wiſu deenu neneeka nebija baudi-juſi, un tadehł leela iſfallſchana winu ſveeda un ari juta, zeek peekuſuſi wiſa bij. Kad jau Anſis bij aifgahjiſ, tad tai prahṭa eſchahwahs, ka tai maies gabals kabatā eſoht. To iſwilkuſi apehda un ar fauju uhdni paſmeladama padsehra, nu noſehdahs un wehl noſlatijahs, ka Anſis ſawas mahjās eegahje. Pehz apnehmahs tēpat par nakti palikt un noſnaudama rihtu blaħſminu ſagaidiht.

Weenai eſoht tai atkal pamasam wiſs prahṭa nahza, ko ſchodeen bij peedfiħwojuſi un tas winas firdi nu wehl wairak ſchraudsa, ne agrak, tadehł newaredama to panest wina uſ-leħzahs un ahtri us mahjahm dewahs. Zaur nama durwiħm ee-eijoht, tai wezakais mahju kalps preti nahza wehl pilnigi apgehrbees. „Tè tu nu reiſ atrohnees! es Tanzi welti pehz tew iſſuhtiju, ari us manu ſaukſchanu oſolajā nekas man ne-atbildeja. — Bet tu-jau gan warbuht ſini, kroħdſineeks rati tew paſħċai buhs teiži?“

„Ko teižiſ?“ Leene waizaja par garu laiku.

„Ka rihtu pagastateef aſħe buhs un ka foimneeks un meħ-si gan wehl ſchonakt beidſamo reiſi apakſh ſchi pajumta gu-leſim.“ Leene brihnidamees paſika ka meħma.

„Tà, tad ſchiſ negantneeks jums ar neneeka now fazijiſ? Ja, ja, ta ir wina daba, winsch labraht ka ſagliſ naħbi eelouſchahs, winsch ar fawu parahda grahmatu naħbi un fain-neeku ka ar ſtri ki grib noſchnaugt. No rihtu tad wareſi ari fawu paunu ſeet, jo fainneeks naħbi zeetumā, dehł ſchihs deenās kaufſchanahs ſchenki, un wiſa manta taps dehł leeħleem parahdeem rihtu uſnemta un ka rahdahs, tad gan kroħdſineeks pati tē restahfees.“

Leenes noſkumusħu waigu redsedams tas lihdszeetigi tai fazija: „Tu jau maſ ko paſpehle, leezees guleht; gan jau tu wehl labaku weetu uſeſi.“ — Ari wehl ſchaj ſinu waijadſeja ſchodeen naħbt! — Wina jau bes tam bij apnehmufes ſchi ſeet uſtah, ka lai wina ar kruſtehwam parahda lihds-zeetigu firdi, ka to allasch tik lohti nizinaja, ka tas ſchodeen pat bij notiziſ? Un tomehr winsch bija winas weenig radineeks. Ja winsch ſchiñ briħdi wehl buhtu naħbi un tai tik laħdu laipnu waħdu fazijiſ, ta buhtu tam wehl ap kalku

metuſeeſ, jo — wiñai wairak neweens iħsteneeks nebija wirf ſemes? Wina nu bij weena pate paſaulē, ir winsch tai wair nebija. Wina ſteidsahs aħra, meħginaht ar winu wehl ſatiktees, to weenigu — tagad wina to ſtipraki juta ne zitkahrt — ka wiñai Anſa waijadſeja. Ja to wehl ſaudetu — ka tad to gan pahrzees? To mihleſtibu, kaſ winu ſtarpa ſahla iſ-dift, wina gribi ja no jauna eefildiht, kaſ ſin, woj wehl kaħda dſirkfelite nebija atlikuſe wina firdi? Pee wina ta no jauna gribi dohtees, jo jutahs ſawas behdās gluschi at-ſtaħta. Oħtra kalpone tai bij daſchureiſ par weħstnejji bijuſi pee Anſa, tadehł ari tagad pee loħga peegahjuſi to fauza. Ari ſchi wehl nebija aqguluſe un driħs iſnahza. Leene to luħħsa, lai wehl pee Anſa aifteidsotees un tam ſakoh, ka wina eſoht ko nohtigu peemirfuſi winam faziht un waj winsch newaretu wehl weenreis atnahkt oħsolajā. Labraht kalpone aifgahja. — Jau driħs pus ſtunda ilgas gaidiſħanas bi aif-tezejuſi, ka Leene pee ſchogħa ſtaħwedama reiſ eeraudsija kalponi atpakal naħkam. Wina ſinu Leene lohti ſabihjahs, ta ka drebulti wina pahrnehma. Bet aħtri apdoh-majufes, ta kalponi luħħsa, lai wehl reiſ eitoht un raugoht winu peerunaht; un kalpone no jauna ſteidsahs proħjam. Schoreiſ wina aħtraki bij atpakal. Duqmig i ta ſinu, ka winsch atkal to noraidijs un fazijiſ, ka no rihtu it agri tas atnahkſhoħt pee Leenes. Atkal Leene farahwahs. — Bet tas newareja buht, jeb ari nedriħlsteja buht! iſmisħana winu buhtu ſagħrabbu, ja tik to buhtu dohmajuſi, ka winsch winu tagad, ſchiñ breeſmu briħdi, kur wiſs, pat winas pałauſħana, winas beidſama ġeriba to draudeja atſtaħt! — — — Sawas leelāe iħaileſ wina rahwa to filo drahnu no ſawas galwas, un kalponei waijadſeja to winam rahdiht un to atgħadinaht vee wina zitreſejas mihleſtibas. Schi drahnu winsch preeħi pušoħtri gadeem bij no Felgawas pahrwediſ un Leenei ſchikkojjs. Kalponei waijadſeja winam ari wiſu teikt, ka ar Stein-taħlu ſtaħwoħt, un ka ſchi wehl beidſama naħbi, kur wina winu oħsolajā grib ſagħaidiht un ka tadehł lai naħloħt, ja ne-griboħt wina iſmisħanā nogħħst.

Kalpone atkal nogħħja un paſika ilgi noħħt. Leene newaredama winu ſagħaidiht, to ilgħaq newareja pazeest, jo biż-za, ka wehl trefħo reiſi winu welti buhs aizinajuſi, tadehł għaż-za wiñai jau preti liħdi paħalnei. Schi wina tikkat labi wareja fawu likti ſagħaidiht, wina noſehdahs tai paſħħa weetā, kur agrak gribi par naħbi palikt. Sawas ožiſ ne-nogħnejdama wina noveetni luħlojha us to puſi, kur Anſam waijadſeja atnahkt. Zeram, ka winsch nu naħbi us beidſamo aizinaſħanu, jo tik ne-utiziġi winsch tāpat newar buht pret mani un mani atſtaħt ſchiñi ne-iſſakoh leelās firði ſahpēs.

— Arween no jauna wina luħlojha zeeti tumfā, jau winas ožiſ bij it fauſas paļkuſħas un fahveja, ka tħalli aifdarija, ari kluujiha us kallu tħabbesħanu, bet wiſs welti. Jau pahrnema winu leela nokuſħanu, fawu galwu pret kohla ſakni atspeedu ožiſ aifſleħħsa; ta beidſoht aismiga.

Lai gan Leene uſmanigi wiſaplaħart kallu tħabbesħanu un kusteħħanahs bij eeweħrojuſi, tad tomehr to nebija nomanijuſe, ka wiñpus mesħa beesa mahkona uſħayha. Jau rah-dijahs atkal riħta blaħsma pec debes, bet beesi mahkoni arween aħtraki uſħaħħpdam i ſpeeda ſchi ſee malas it ka gribedami

nakts tumšbu wehl aissahweht. Lihds ar mahkoneem ari stiprs wehjsch fazeahlahs un beidsoht pehrklons tahlu atskaneja un sibins kā ugunigas bultas schaudiyahs.

Leene wehl arween snauda, bet ari winas meegs nebija wiffs bes behdahm. Bailigi sapai winai rahdijahs, kas to pat meega lohti beedeja. Wina schikita esaru kā uguns juhru redsoht, par luru leels tilts pahri bij taifahs, wirs schi tilta wina ahtri pahri steidsahs ohtrā malā, bet newileht tai widū efoht tilts ar leelu trohlsni fagahjahs, kā ta pahrbihjuſees no meega usmohdahs. — Bet ak! ari usmohduſees wina eeraudsija uguni sawā preeskā. Zeetaki us to puši paſkati-juſees rikti redseja, kā leeli duhmi un uguns leefmas augsti gaisds schahwahs. „Ak Deewā!“ wina eeblahwahs un ar lehzeenu bij augſham, „tas jau ir Bergmona stallis, tur jau Anſis feenā gut, kā man kaspone to ſinoja. Breeſmigi blau- dama wina ſkrebjā us nelaimes weetu.

Anſis no Leenes ſchirkdamees meerigi mahjās pahrgabja. Leenes duſmoschanu pret Mariju wiſch iā ſaprata, kā laikam buhſchoht ziti winu ſatrazinajuschi tai kas ſin ko no Marijas un wina ſtahſidami. Kā wiſch ar Mariju kohpā no baſnizas pahrbräuſis, to jau Leene wehl newareja ſinah, un ari to ne zik dſki wiſch Marijas tumſhi filās ažis bij luhkojis lihds tahs ari ar laipnibu winu bij uſluhkojuſchas un aplaimojuſchas. Čapat kas gan winai to buhs teižis, kā wiſch wehlak vee Marijas nogahjis, un iħſti kā zitkahrt preezigi ar winu tehr- ſejis un fmehjees. Winam gan ſchel bija, kā wiſch Mariju apmekledams Leenei bij melojis, bet ja pateeſibu winai buhtu teižis, tad jo wairak to buhtu ſakaitinajis, un kām winai to ari wajadſeja ſinah. Kaut gan Marija winam ſtaiftaka li- kahs ne kā Leene, tad tomehr wiſch Leeni wairak miheleja ne ſcho. Wiſch tikai preezajahs ſawu jaunibas draudſeni re- dſoht tik jaukt iſauguſchu. Wehl behrns buhdams wiſch atzerejahs to gan ſtaiftu un gudru redſejis, bet wehlak ta bi- juſi arween tik mas pret winu laipniga un tadehli mas ar winu ſatizees. Tagad no jauna Marija eefahka winam patiſt. Atkal Leenes duſmas atzeredamees, tas wehroja kā Leenes pa- ſhas ſirdapsinaſhana laikam tai pahrmetoht, kā Deewā namā tik nepareiſi pret Mariju iſturejuſees, un tadehli wiſu wainu us Mariju weholt. Gan jau rihtu wiſch buhſchoht iſ- heights, wiſch runaſchoht ar mahzitaju un ari ar Leeni wiſu jau norunaſchoht.

(Us preeskā wehl.)

Wanags un ſaltis.

Wanags augſtu gaifā lidinadamees eerauga apakſchā ſalti faulitē va fuhnahm gohſejamees. Wanags rihschanas ſahribā kā ar flintes ſchahweenu friht ſaltim wiſu un gaifā zelda- meeſ to apriſ. Saltis breeſmu brihdī eelaich wanaga ſirdi ſawu giſti un tas us nahwi trahpihts friht ſemē un nosprahgſt purwā.

Kas augſchā zitu ſpeesch un kar, —

Tam gals ir apakſchā;

Kas apakſchā kām pahri dar, —

Tam augſchā ſohdiba.

— on.

Kur tad gan — turp?

Mahkuli aitejahs,
Kas teikt ſin — tur?
Gaiſ ſuhldams aisdohdahs,
Un turp tad — tur?

Abi tee kohpā brauz,
Nahk un aiseet. —
Waj ſin man pateikt kahds,
Turp tee aiffreen? —

Kā ar teem dſihwibā
Lihds ſkreenu turp,
To ſinu, neprafu
Kur tad gan — turp?

Lihds wehl ſeed pukites,
Satums wiſur —
Preezajahs dſihwibā,
Aitejohs turp. —

B. R.—y.

Naudas tirgus.

Jelgawā, 19. April 1876.

uspraf. foħl.

5%	walſis-aſſleeneſchanas viſetes ar wiñneſt. I. aſſleen.	199	203
	" " II. aſſleen.	195	200
5%	walſisbankas-bilteſes	99	100
4%	Wids. ſandbribjes, uſſalamas	98 ^{1/2}	99
4 ^{1/2} %	" Kurſ. ſandbribjs. uſſalamas	99 ^{1/4}	99 ^{1/2}
5%	Ribga-Đinab. dſelſjekta ažijas uſ 125 rub.	99	100
5%	Ribga-Đinab. " obligažijas uſ 100 rub.	131	133 ^{1/2}
5%	Jelgawas " " 100 "	96 ^{1/2}	97 ^{1/2}
		113	115

Labibas un pretiſhu tirgus Jelgawā, 19. April, Rihgā, 17. April, un Leepajā, 17. April 1876. g.

Malka ja var:

	Jelgawā. Rihgā. Leepajā.
1/2 rſetetw. (1 puhr) ruſu	2 r. 40 f. 2 r. 75 f. 2 r. 20 f.
1/2 " (1 ") kweeſchu	3 " 60 " 4 " — " 3 " 50 "
1/2 " (1 ") meeſchu	2 " 30 " 2 " 20 " 2 " 10 "
1/2 " (1 ") auſu	1 " 45 " 1 " 65 " 1 " 50 "
1/2 " (1 ") ſtrau	3 " — " 3 " 25 " 3 " — "
1/2 " (1 ") ruju ruſu miſtu	2 " 20 " 2 " 65 " 2 " 25 "
1/2 " (1 ") bihdeletu	3 " — " 4 " — " 3 " 25 "
1/2 " (1 ") kweeſchu miſtu	3 " 70 " 5 " — " 4 " 50 "
1/2 " (1 ") meeſchu putraimu	3 " — " 3 " 85 " 3 " 50 "
1/2 " (1 ") kartofelu	1 " 40 " 1 " 25 " — " 75 "
10 yudu-(1 birſawu) ſeena	3 r. — f. 5 r. — f. 4 r. — f.
1/2 " (20 mahr) ſweeſta	5 " 60 " 3 " 60 " 3 " 50 "
1/2 " (20 ") dſelſes	— " — " 1 " 25 " 1 " 20 "
1/2 " (20 ") tabaſas	1 " 50 " 1 " 15 " 2 " 50 "
1/2 " (20 ") ſchikſtu apinu	— " — " — " — " — " — "
1/2 " (20 ") frohna linu	— " — " 2 " 20 " 2 " — "
1/2 " (20 ") braka	— " — " 1 " 10 " 1 " 15 "
1 mužu linu fehlu	— " — " — " — " 7 " — "
1 mužu ſteu	— " — " 14 " — " 15 " — " 14 " — "
10 yudu farſanas fablo	6 " 80 " 6 " 60 " 6 " 20 "
10 " valtas rupjas fablo	6 " 80 " 6 " 40 " 6 " 50 "
10 " ſmalkas fablo	6 " 80 " 6 " 20 " 6 " — "

Athildas.

J. B. — Baufka. Newens no Zubfu abeem nummureem nau wi- neſis.

J. D. — D. Paldeewā! Deħk toħm adreſehm jau ihfa leeta, kud te jauni fanhemji turpat gala ſtagħon ħekk miedahs un farjem.

Latw. aw. argahdatajs.

Latw. Awiſhu argahdatajs: J. W. Safranowicj.

S l u d i n a f c h a n a s .

Viši tee, kam vee nomirufcha Bez-Saukas Augre-neelu mahju fainneka, Kritischa Stalimana, atnahabs manibas lahdas parabdu prahfchanas buhtu, kā arī dsan tee, kas nomirufchajam to parahdā valikuschi, teek no Saukas pagasta teefas zaur fcho usaizinati, wišwahla libds 28. Mai f. g. kas par weenigo iflebgfchanas terminu nolits, vee fchis pagasta teefas peetektees; jo wehlaik neweens parahbudenvejs walets netifs laužihs, bet parahdu nehmēj pēbz likumem strahyets.

(Nr. 213.) Preefhdetais: J. Bräkmann.

Teef. fkr.: F. Kreuzberg.

No frohna Zehkabmušcas pagasta teefas teek zaur fcho fludinabts, ka 20. un 21. April f. g., pulsten 10. no rihta, Zehkabmušcas Telufchu mahjās nomirufcha fainneka Jahnha Steinberga mantiba, kā fīrgi, gohwis, aitas un wiſadas fainne-
zibas leetas wairakfoltiteem uhtrupē tils vahrohtas.

Baltuščds, 27. Merz 1876.

(Nr. 50.) Preefhd.: D. Kraſ.

(S. W.) Teef. fkr.: Collegien Registrator G. Horst.

Kad vee Sprigaukušcas (Wilhelminenhof) pagasta peederiga Kristoys Neumanis tagad mīris, tad usatizinga apakščā mineta pagasta teefas wiſus tohs, kas tam nelaikim to parahdā buhtu, kā arī wiſus tohs, tam no ta nelaika lahdā prahfchanas buhtu, 8. Mai f. g. vee fchis pagasta teefas atnahkt un fawu peenahkumu kā arī parahdu usdoht. Zitadi vi-
mejeem likumiga strahye un pehdejeem muhšīga klu-
fugeeshana tils uslīta.

To buhs wehrā likt!

Schlibes pagasta teefā, 27. Merz 1876.

(S. W.) Preefhd.: J. Walter.

Skrihw.: Straupmann.

Kad fchī pagasta Kleifchu Janfohn mahju fainneks Indrikis Janfobns tagad mīris, tad teek viši tee, kam tas nelaiks buhtu parahdā valizis, kā arī tee, kas tam nelaikim to buhtu parahdā — usaizinati, 8. Mai f. g., kas par to weenigo iflebgfchanas terminu nolits, vee fchis pagasta teefas atnahkt un fawus parahdus usdoht; zitadi viimejeem muhšīga kluſuzeeshana tils uslīta un pehdejeem likumi-
giga strahye.

To buhs wehrā likt!

Schlibes pagasta teefā, 27. Merz 1876.

(S. W.) Preefhdetais: J. Blumenfeld.

Skrihw.: Straupmann.

No Saldus frohna pagasta teefas teek zaur fcho viši tee, kam lahdas taisnas parahdu prahfchanas, un parahdu nehmēj vee nomirufcha, vee Saldus pagasta peederiga Mikela Sadovskys atlukfchahs manibas jeb vee wiha peederiga name gruntes eeksh Saldus meestina apakšč Nr. 70 buhtu, zaur fcho usaizinati libds 20. Mai 1876. g., furtsh par to weenigo iflebgfchanas terminu ir nolits, fchelt peedohites, ar to peedraufschahu, kā pēbz mineta termina parahdu dwejū fawas prahfchanas teefibas saudehs un par parahdu nehmēj pēbz likuma tils darihts.

Saldus teefas namā, 22. Merz 1876.

(Nr. 213.) Preefhd.: M. Pohle.

(S. W.) Skrihw.: Külpē.

No Sturstenmušcas pagasta waldfchanas teek finams darihts, ka 6. Mai 1876. g. tils no schei-
jenes pagasta magastnas 450 mehri rudsū eeksh masakabu daham wairakfoltishanu vahrohts.

Sturstenmuščā, 9. April 1876.

(Nr. 72.) Pag. wez.: F. Treumann.

(S. W.) Pag. Skrihw.: Saimana Žrīzis.

No Lükuma aprīlī buhdāmabs Schlagunes pa-
gasta waldfibas teek zaur fcho viši, kas gribetū Schla-
gunes flosotaja veitū rublit peenam, uslīgti, lai tadeht 30. April f. g. fchelt atnahkt.

Schlagunes pagasta waldfibā, 12. April 1876.

(Nr. 50.) Pag. wez.: D. Grün.

(S. W.) Skrihw. metā: J. Koch.

No žensures atveleibis. Rībga, 19. April 1876.

(Tē flakt peelikumi: Baņužas un skohlas finas un Tehjas zenu rahditajs no Peter Orlow Jelgawā.)

No frohna Naudites pagasta teefas teek zaur fcho finams darihts, ka 28. April f. g. Leel-Branku mahjās fīayi, traufi un būbumeistera amata leetas us wairakfoltishanu ubtruve tils vahrohtas.

Naudite, 14. April 1876.

(Nr. 55.) Preefhd.: O. Kleinhoff.

Skrihw.: C. Schwān.

Kr. Wirzawas favstarpiga fre- dites heedriba.

Krahfchanas un aisdohfchanas lahde.

Publikai par atveglinašanu nems direktija naudu preti un ismalkahs: pirmdeerās un zekortdeerās no pulsten 10.—12. Jelgavā, latolu eelā Nr. 2, tai lohrtess, kurā Baltijas Semlohyja reda-
zija.

Direkzija.

Starp Skrundu un Saldū ir weens

gruntsgabals

no 104 puhraveetahm leelumā, ar labu sveesku semi, mesku un muhra dībwojamo ekhu, ar ehrbegi, riju un leetus fchubni, apakšč rohlas lehti vahrohdams. Klahtalas finas vee laužmana Meyeri lunga, Saldū.

Pasuduſi

us leelzeka masa sella kebde, vee kuras karajabs 2 pulsten-atlebgas, 1 gredens un 1 kaxfele. Gohdigs atradejs dabu peenahkumu vateizibas algū no meera-
teefneščā barona von der Recke — Tukumā.

Ahboltina un timotejas fehku, kā arī fehlas lehzas peedahwa

M. Michelfohns,

zitreis E. Arenstams,

Jelgavā, latolu eelā Nr. 38.

Wiſadas sortes mahlderu pehrwes,

kauju- un linu-eltu, fernizu, terpentinu,
englischi ratu-, grihdas- un kopallaku,
libmi un fehrkeles preefsh tapseereschanas
vahrohd lehti

Fr. Küßner's,

Jelgavā, leelajā eelā Nr. 3.

Superfossatu, no Packard Ipswichē (Englandē),

kas tē jau 15 gadus par labu atrasts un fawas labas ibpafidibas deht jau pīrmā semlobju if-
rahdischanā 1865. gadā medali dabuja, vahrohd
no lehgera

P. van Dyk,

Rībga, leelajā fmlfchū eelā Nr. 1.

Skohlas ehregeles

ir lehti vahrohdams Jelgavā, vee Latv. basnīzas
ehregeles Hermann L.

Paidagogiska gada grahmata uz 1876. gadu

ir man no Pehterburgas preefubilita un vee manis
dabonama.

G. Allunans,

Jelgavā, latolu eelā Nr. 8.

No Wiflalmuisicas pagasta teefas teek flu-
dinabts, ka fchī pagasta parahdneku Kahria Kleinberga un Jana Weilanda deenesti tilks wairakfoltishanu ubtruve tils vahrohtas.

Naudite, 16. April 1876.

(Nr. 33.) Preefhd.: J. Alsfewitz.

(S. W.) Skrihw.: C. Golowin.

Kad fchī pagasta Minsterkrohdsineku fainneks Kabris Raumanis parahdu deht konkursē kritis, tad teek no apakščā mineta pagasta teefas viši tee, kam lahdas prahfchanas no mineta Kabrija Raumanā buhtu, zaur fcho usaizinati, libds 11. Mai f. g. fchē meldejēs. Pēbz tam neweens walets netifs peenahkumu.

Wihkeles pagasta teefā, 12. April 1876.

(Nr. 6.) Preefhd.: R. Wende.

Skrihw.: J. Berz.

Tēstdeen, tai 1. Mai f. g. pīsdeenā tilks Behrsbekes pagasta teefas ruhme tee
pee Behrsbekes pagasta un skohlas nama
fchogad išdarami buhwes un muhrneka
darbi pēbz tāhā tad eefkatamahm noru-
nashchanas uſ masak fohlischanu iſdohit.
Behrsbekes pagasta waldiba, 17. April
1876. Nr. 45.

Schampeteru (Champetre) muščā,
6 werstes no Rīgas, vee Kalnzeema-
zeta, ir waijadīgas meitas vee loh-
pu-kohpschanas no Jurgeem, t. i. no
23. April 1876. g.

Pīrīdeen tai 3. Mai 1876. g. preefsh
pīsdeenā tilks vee Dobbes pagasta wal-
dibas 130 mehri magasinas rudsū mas-
ķas dāķas zaur pahrfoltishanu vahrohts.
Dobbes pagasta waldiba, 17. April
1876. Nr. 44.

Akmen - ohgļu darwi, juņtu - papi

Belgijas wahgu smehri vahrohd no lehgera

Danl. Minus,
Rīga, wehvereela vee linu fwareem.

Wez-Schwahrdes

Jurgu - ūrku un lohpu tīrgus,
Saldus kīpēle, tils ūrku gadā 3. Mai natureit.
Muščaswaldīshana.

Wifadus
nandas wehrtibas papīhrus
pebrī un vahrohd

Danl. Minus,
Rīga, wehvereela, vācīša nama vee linu fwareem.

Wifās grahmatu bohdēs dabujamas:
Jauna ūrku: Arturs un Ērmine, jeb ūrku
mihleibas wara. Matka 5 kāv.
Jaimeš-spehle eeksh 36 bīlsku kahrtīm.
Matka 20 kāv.

Drukātis vee J. W. Steffenhagen un debla.
(Tē flakt peelikumi: Baņužas un skohlas finas un Tehjas zenu rahditajs no Peter Orlow Jelgawā.)

21. April (3. Mai) 1876.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens kungs, weena tiziba, weena kristiba.

Nahditajs: Sinas. Pastardeenas praw eeschi Amerika. Mantispeedsighwojumi ar kahdu baptistu. Missiones sinas. Dahwanas.

Sinas.

Pee Rihgas Jahnas basnizas pirmo leeldeenu ir par pehz-pusdeenas mahzitaju eewests C. Walter; ohtru leeldeenas fwehktu deenu libdschinigais wespores mahzitajs, tagadejs superdents Karl Müller ir par ohtru wirsmahzitaju pee Jahnas draudses eewests; par Rihgas superdents zeen. K. Müller mahzitojs Pehtera basnizā 11. April sawā augstā amatā eewests.

Mangelmuischbas draudse, Rinusch zeemā, pretim Dina-mindei, ir jauna juhrikskohla no muhsu Kunga un Keisara apstiprinata. Skohla dabuhs ilgadus 1000 rublu no krohna preeksch skohlotaju lohnehm, grahamatahm un instrumentehm. Mahziba skohlniekeem taps dohta bes maksas. Juhrs sinas taps mahzitas Latweeschu un Wahzu wasodā.

Pastardeenas praweefchi Amerika.

Amerikā, kur wisa leetas eet leeliski un brihwiski, ari ar tahm daschadahm tizibahm eet sawadi. Tur tagad jau ir faskaititas kahdas 127 tizibas skirkas jeb sektēs, kas wisa par kristīgahm tizibahm fauzahs. Weenus no teem sektnekeem fauz par „atwentisteem”, tas buhtu latwiski par „atnahze-jeem” un winu leelaka ilgofchanabs pastabu eelsch tam, kaut jel jo drihs atnahktu pastardeena, kur tad tee jo ahtaki zaur pahrwehrschahabs waretu tikt fwehki un winu wadoni teem armeen paprecksch fludina, ka tad un tad buhs pastardeena un atfauzahs us parahdischanahm, kuras tee esoh dabujuschi no augsheenes. Tik wineem par nelaimi tiks pafludinashanas nekad nepeepildahs, ka to ari ta jaunaka sīna no Tschikago pilsehtas apleezina.

Atwentistu praweets, wahrdā Elders Tuhrmans, teem pafludinaja, ka 10. April 1875. gadā buhshoht schi pašaule beigtees un mēsija tuhktostsch gadu walstiba eefahltees. Wisi atwentneeki nu fataisijahs us to deenu, kur tee dīshwi warehs ee-eet debesīs.

Pastaru deenu gaidija nahkam nakti ka sagli, tadehk Tschikagos atwentneeki, kahdi 150 zilveki, wakarā sapulzejahs sawā luhgschanas namā, lai tur fagauditu wezas pašaules galu un jaunas eefahkumu.

Luhgschanas namā bij salikti gari galdi, pee kureem tee fchededami un pehdigu mihlestibas meelstu bauhidami gribaja fagaidiht Deewa walstibu atnahkam. Winu mihlestibas mee-lsts bij no neraudsetahm maišehm, jehra gakas, kohku augleem un farkana wihsa.

Luhgschanas nama augfchgalā bij pa-augstinahts krehflijs preeksch pascha praweefcha. Schis gohdakrehflijs bij apuschkohts ar yuku salumeem un seedeem.

Kā jau peemineju ap wakara laiku atwentneeki tizigee sapulzejahs sawā luhgschanas namā pehdigu reis schini paſaulē pa-ehst, nodsertees un pastardeenu fagaidiht. Schis nams nebij apgaismohsts, bet tee tumšā sapulzejahs. Pee eh dameem galdeem bij nolikti uhdens trauki un dweeli karajahs gar fehnahm. Sapulzejuschees wiſpirms weens ohram kahjas mas-gaja un tiks ar dweeli noschahweja. Tad tee fehdahs ap gal-deem, wihsri, feewas un behrni, bet tā ka wihschki fehdeja praweetim pa kreifai un feewischki pa labai rohki.

Nu eefahkabs mihlestibas meelsts. Atwentneeki tizigee chda, dsehra un gaidija pastaru stundinu. Bet pušnaks atnahza, pulkstens nosita 12 un pastaru deenu tee newareja fagaidiht. Ar katru stundu tee bij palikuschi nemeerigaki, bet kād nu libds ar pušnakti ta fludinatā deena pabeidsahs un pastardeena ne-eefahkabs, tad libds ar pulkstena pehdigu siteenu atwentneeki sawu nemeeribū un nepazeeschanu newareja wairs sawaldiht. Pascham winu praweefcham bij wisa zeriba isdīsfū. Tadehk tas zehlahs stahwus un tureja dedfigu runu, sawu ganamu pulku luhgdams, lai tas winam pedohtu, ka schis bes sawas gribas tohs esmoht peewihlis. Pachmeschanu schis nepagalam newaroht panest, tadehk nu no scheem skirkotees.

Atwentneeki praweets to fozijis nokahpa no sawa krehfli, bet starp wina peewilteem tizigem nu iżzchlabs breešmiga juk-schana un nemeeriba. Winu leelakais preeks bij pahrwehrtees par behdahm. Pastardeena nebī nahkusi, tadehk tee kā iżmisuschi waimanaja un gadoja, schaudsa sawas rohkas un krita gar semi. Jo tee nabadsini us to deenu bij fataisijuschees kā us mirschana, kā us augfcham zelschanahs no nohwes, kā us debesbraukschana, un nu wiss bij par welti. Teem tā bij ap ūrī, it kā kād seme apaksch winu kahjam buhtu aīranta un teem wairs nebuhtu kur uſtahtees, kur peckertees.

Tahdas kauschū gaudas praweetim krahabs pee ūrīs; winsch tapebz par sapulzejuscheem luhds Deewu, tohs fweh-tija ar sawu fwehktibū, un tad nogrima dīšas dohmās; jo apkahrt winu wisi raudaja, elsoja un gadoja. Ziti nu gan gadoja kā par pasuduschi paradihs, ziti atkal, ka tuhdat newarejuschi eekahpt debesīs, bet tam leelakam pulkam laizigas behdas iżspeeda wisa waimanas; jo tee ar ustizigako zeribu us paſaules galu un debes dīshwi fataisidamees, kur no lai-zigahm leetahm nekas nau waijadīgs, bij wisi sawu montu iſtchrejuschi waj ziteem atſchikinkojuſchi, un nu teem wehl, kā no jauna, waijadieja eefahkt paſaulē dīshwoht, kur teem wairs nebī nedī ūrī ehst un gehrbtees, nedī kur ar feewu un behrneem galwu nolikt un adusetees.

Rahds ūrmgalvis, wahrdā Millers, bij sawu ihpachumu, no 30,000 rublu wehrtibas, zitam atdewis un nu luhds to,

Kam tas sawas gultas, krehflus un goldus bij atschinkojis, lai tas winam atslautu sawá istabá us plikas grihdas nafti pahrguleht. Tapebz atwentneku mihlestibas meelafts bij pahrwehrtees par ruhktako baribu, winu upuraswehkti nu bij gaudas un mohkas; tadeht wihti smagi nopyuhlahs, feewas rau-daja un masee behrnaii tahm us rohlahm brehktaja. Ikweens melleja few paspahri un weetinu, ikweens nu bij ka patlaban peedsimis, ar to, kas tam mugurā, un pee wifas schahs ne-laimes, pee wifa scha pohsta un kauna, tik jaunais praweetis ween bij wainigs, jo bij ar sawu gudribinu gribejis noteikt to „deenu un stundu, kurā ta Zilweka dehls nahk.“

Atwentneki, gudraki palikuksi, warbuht warts tahdā wihsē pastardeenu negaidihs, bet tapebz lai mehs wifis, lihds ar wineem, us muhsu un pasaules pehdigu deenu turamees ar-ween gatawi. Lai dsenamees un strahdajam kamehr schē pa-faulē mihtam, bet lai pee Deewa turamees tik svezigis un tizigi, ka kad nahlamā nafti buhtu pastardeena. Fr. M.

Mani peedsihwojumi ar kahdu baptistu.

Preefsch kahdeem 12 gadeem atpalat, kad wehl B. apriaki J. muischas pagastā biju par skohlotaju, turpat kaimiās B. muischas kungs bij no pizis kulumumaschini un kahdu wihtu ataizingajis, lai tas to maschini usstelletu. Pehz kahda laizina israhdiyahs, ka tas wihrs bij baptists, jo tas bij pa-wałasbrihscheem lunga pili, kur tas mahjoja, muischas fai mi ap fewim sapulzinajis, tai bij sahzijs stahstiht, ka Lutera tizibas mahziba un bruhki nesa-eijoht ar svechteem raksteem, bet baptistu tiziba, ta esohit ta weenigi svehtudaridama. Draudsas mahzitajis to finaht dabujis jau bij pee wina bijis tam pee firds likt, lai mitejabs no tabdas maldishchanahs un lauschu wiłinaschanas, bet kad baptists ka eesahzis to us preefschu dsina, tad mahzitajis svehtdeenā basnizā no kanzeles pasludinaja, ka winsch tani paſchā deenā ap wakaru B. muischas pagasta skohlā buhschoht farunates ar baptistu, lai sawus draudsas lohzelus waretu pahrlezzinah, ka ta sveſcha wihtu dsihschonahs un tizibas jaunoscchana nemas nesa-eet ar svechteem raksteem.

Tas wahrds baptists wehl kaudihm bij gluschi sveſch, daschi to nemahzeja ne issaust, tadeht ari laudis bareem ween, ka uhdens gahsahs us B. muischas skohlu redseht to baptistu, to brihnischkigu wihtu, kas fludina jaunu tizibu. Ir es aifgahju us sapulzi.

Sohlas nams bij no kaudihm ka peebahsts. Mahzitajis atbrauza. Baptists jau bij preefschā, pušmuhicha wihrs, no wideja auguma ar leelu melnu bahrdu. Tee nostahjahs weens pret ohtru. Mahzitajis baptistam waizaja, us kam tas dibina sawas jaunas mahzibas. Baptists atbildeja: „Us svechteem raksteem.“

Nu iszehlahs Jeela disputeereſchona. Katram bij rohla sawa bihbele, ko baptists no sawas mahzibas ar bihbeles wahrdeem raudsija peerahdiht, to mahzitajis atkal ar bihbeles wahrdeem atsehdinaja, un ko mahzitajis peerahdijs, us to atkal baptists raudsija atbildeht. Tee bij redsams, ka abi diwi bij leeli bihbeles prateji, kas diki dauds perschias neween no galwas mahzeja, bet ari sinaja, kur katra perschā stahweja. Tee

bij dsirdams: „stahw rakstihts“ un atkal „stahw rakstihts“ tur-ta, tur ta.

Labs laizinsch aifgahja ar firdigahm, tizibas strihdefcha-nahm, bes ka kahdi augki buhtu panahkti. Baptists pastah-weja pee saweem issfazijumeem un mahzitajis pee saweem peerahdijumeem. Sapulze nu isschekihrahs schā un ta spreesdama. Dafsch flaweja mahzitaja gudribu, dafsch atkal baptista bih-beles wahrdū sinachanu. Ziti opbrihnoja baptista drohschibū ar mahzitaju west strihdianu par tahdahm leetahm, kurās nou negik studeerejis, ziti opbrihnoja wina bihbeles wahrdū sawadu isskaidroschanu u. t. pr.

Ar to deenu wifis strihdini nebij nobeigti; jo nu mahzitajis wehl pahri svehtdeenas turpat, draudsas preefschā, ar baptistu tāpat runas turejis, nu ik svehtdeenas pehz Deewa kalposcha-nas tureja bihbeles stundas, pahrmainus, weenu svehtdeen pee fewis muishā. ohtru svehtdeen kahdā pagasta skohla.

Ta aistezeja tas laizinsch, kamehr baptists B. muishā ma-schinu taisija un sawu tizibu mahzija, un kad tas jau bij aifgahjis, tad tanī pagastā atradahs kahdi diwi trihs zilweki, kas nomohzijahs ar schahdahm tahdahm dohmaschanahm, waj ta jauna tiziba buhtu labaka jeb ta weza; waj schō atmest un winu peenekt?

Lai nu baptists gan bij aifgahjis, tad mahzitajis komehr nenostahja tureht bihbeles stundas, un sawai draudsei isskaidroht svehtus rokstus, to eestiprinah eelsch tizibas mahzibahm un pret sveſchneka labinaschanahm.

Ohtrā gadā atkal tahs muischas kungs, kur es biju par skohlotaju, atweda to paſchu baptistu preefschā maschines fataischchanas. Mahzitajis wehl pa wiſahm skohlahm ik svehtdeenas pehz pusdeenas tureja bihbeles stundas, tik manā skohlā ween tas laudis us bihbeles stundahm wehl nesapulzinaja.

Kad nu baptists manā muishā bij atnahzis, tad mahzitajis mani pee fewis aizingajis man usdewa redseht un dsirdeht, ko baptists dara un to winam pasinoht.

(Us preefschū wehl.)

Misiones finas.

I.

(Stat. Latv. aw. veelikumā Nr. 14.)

(Beigums.)

Bet ziti Deewabihjigi Lehnini to ir darijuschi labis prah-tis un tamdeht palikuksi Deewa walstibai par wairotajeem. Tahds deewabihjigs Lehninsch bija Dahnu Lehninsch Fridrichs IV., kas dsihwoja preefsch 150 gadeem. Winsch wal-dija leelas jemes Rieht-Indija ar Trankebaras pilsehtu. Winsch redseja sawu melnu pawalstneku mahnu tumfibū un garigu pohstu, winsch dsirdeja winu waizachanu: kur ir tas peedsimis Juhud Lehninsch? un winam firdi ruhpa, ka ne-weena nebij, kas winsus waretu rahdiht us Betlemi un teem mahzicht no Deewa wahrdeem to dwehselu pestitaju atraſt. Tapebz winsch luhdsia deewabihjigam mahzitajam Franke, kas dsihwoja Halle Sakschu semē, lai winam apgabdatu kahdu deewabihjigu rakstu mahzitaju, kas tohs tumschus paganus rahditu us Betlemi. Francks atrada jaunu mahzitaju Bartolonijs Ziegenbalg, tas bija labprahiggs, atstahit sawu tehwa semi un to tahlo juhras zelu nobraukt us Indiju pee teem pa-

ganeem, tohs rahdibt us Betlemi 1706. gadā. Un Deewā bij ar winu un svehtija wina darbu; un ar dauds issalkus-chahm dweblehm notika tā, kā ar teem gudreem no austroma: tee to lehninu džirdejuschi aigahja un redži, ta swaigsne, ko tee austroma semē bij redsejuschi, gahja teem preekschā, kamehr ta nahza un apstahjahs wirsū, kur tas behrns bija, un kād tee to swaigsni redseja, tad tee preezajahs ar waren leelu preeku. Ta preezas mahziba, ko misione teem paganeem fludinaja, teem apstiprinaja to, ko ta sinama firds teem bij apleezinajusi, ka ir weens muhschigs taisnis un svehtis Deewā, kas negrib ta grehzineeka nahwi, bet grib, ka wisi ispestiti no grehka un nahwes un svehti tohp. Jo wairak tee tapa mahziti un us zeku raiditi, jo gaifchaki spihdeja ta swaigsne, kamehr tee ar leelu firds preeku atsina, ka Deewā wisu lausku firds ilgochanoħs ir peepilbijijs zaur to, ko winsch darijis Betlemē, pehz teem wahrdeem: „til lohti Deewā to pafauli ir mihlejis, ka winsch sawu weenpeedsimufchu dehlu ir dewis, ka wiseem, kas eelch ta tiz, nebuhs pasustees,” un „Tas wahrdas tapa meesa un mehs redsejahm wina gohdibū, ta weenpeedsimufchu Dehla no ta Tehwa, pilns schehlastibas un gohdibas.”

3. Zaur misiones darbu tas pasudis dehls ir atkal nahjis pee fawa tehwa, un tee gudree no austroma to peedsimufchu Juhdu lehninu atraduschi; ta juhras-draudse tohp at-greesta pee Zianas; wina ispluhd kā upe un winas dehli nahk no tahlenes un winas meitas fahnis tohp usaudsinatas. Trankebari zaur Ziegenbalga un wina beedru puhlinu, kas winam no Wahzemes tapa pakal suhtiti, Deewā fewim falafija leelu draudsi starp melneem Tamulu-saudihm un schis misiones darbs ihpaschi mums Lutureem ir jatura firdi, jo winsch ir ihpaschi muhsu Lutera-draudses misiones darbs, par ko mehs luhdsam Deewu un fametam fawas dahwanas. Kad Dahnu waldschanas tohs semes Ribt-Indijā atdewa Angleescheem, tad Dahnu lehninsch to misiones druwu atdewa Leipzigas misiones beedribai, kas ar fawem misionareem staiga Ziegenbalga un to zitu misiones-tehwu vechdās; muhsu misiones dahwanas, kas muhsu Lutera basnizās famestas, wifas tohp suhtitas us Leipzigu preeksch ta wezaka Lutera-basnizās misiones darba starp Tamuleem.

Bet lai atpakał skatidamees us teem gudreem no austroma wehl kahdus wahrdinus peeminam par misiones augleem. No teem gudreem stahw rakstīts: manā eegahjuschi tee to behrnu atrada ar Mariju, wina mahti un pee semes mesdamees to peeluhds, pehz sawu mantu atdarijuschi, tee to apdahwinaja ar feldu un wihraku un miri. Tee to behrnu atraduschi pee semes mesdamees to peeluhds, fazidami: schis behrns ir muhsu preeks un patvehrums, eelch ta Deewā inums wisu to dahwinajis, ko muhsu firdis kahroja un ilgojahs; tapehz zitam wairs negribam kalpoht un klanites. Un tā dara wisi pagani, kas zaur misiones fludinachanu pahrliezinati firdis, Jesu Kristu efam patefu Deewa dehlu, pafaules weenweenigo gaifchumu, un patvehrumū; tee astahj sawus elka deewus un peeluhds Jesu, fazidami: us kuren buhs mums eet, jo pee teewim ir džihwibas wahrdi? Un tee gudree atdaria fuwu mantu un to behrnu apdahwinaja ar feldu, wihraku un miri. Tā dara wisi pagani, kas pee Jesus atgreeschahs, kā ir rakstīts: tee nahks

no Sabas, feldu un wihraku tee atnesīhs un teiks ta Kunga slawu. Bet kas ir schis upuris, ko tee pagani atnes? Seltu un fudrabu winsch negrib, bet winsch kahro to firdi. Selts, wihraks un mire sīhmejahs us firdi. Selts ir firschu tiziba. Ta tiziba faka no Jesus: schis ir muhsu pestitajs, us ko mehs pakaupamees, eelch wina mums tee grehki peedohti, ta ispestischana no nahwes un ta muhschiga džihwoschana eedohta. Winsch ir muhsu padohms un manta, ko mehs Deewam makfajam par muhsu grehkeem, muhsu gohds un gresniba, tahs kahsu drehbes, kurās gebrbusches warām ee-eet kahsu namā un neweens muhs ne-isstums muhschigi. Wihraks ir firschu luhgschanas, kwehpinajama upura smarša, kas Deewam patiklama uskahpj debesis. Jesus wahrdā paganu luhgschanas Deewam patikl un ir peenemigas un palausitas. Ko tee Jesus wahrdā luhds, to Deewā teem dohd, ka ta debefu manta teem tohp apstiprinata zaur labeem darbeem un taisnu staigaschanu, ka tee atmet tohs wezohs grehka darbus un wahrdus un dohmas un staiga džihwibas atjouno-schanā. Bet mire, ruhkas, bet smarshigas swaidamas sahles, apshme firschu grehku noscheloschanu. Tee pagani pee Kristus draudses atgreeschahs, alaschin peemin sawus wezus grehkus, no kureem Kristus winus pestijis; mire apshme tahs fuhras ofaras, ko ta grehzineze raudaja, ar tahm swaididama Jesus kahjas, to luhgschanu, ko tas multineeks luhds: Deewā, es man grehzineekam schebligs! Kad tee pagani sawus grehkus peeminedami tohs aprauda pee Jesus kahjahn, tad tee paleek nomohdā, ka tee wezee grehki winus atkal nepahrsteids, tad tee tohp swaiditi ar to svehtu gara spehku, ka tee war nest pateefigus atgreeschanas auglus.

Mihlee misiones draugi, wisu to padara misione, kas ir tahs svehto beedribas darbs, tahs leelakas beedribas wits se-mes. Pee schis beedribas ari juhs peedereet zaur sawu kristi, zaur sawu Deewu un Kristus mihlesti. Peeluhojeet, ka Juhs aridsan eelch tahs ustafeetees un apstiprinajeeees, nesdamī sawas dahwanas: tizibas feldu, luhgschanas wihraku un grehku noscheloschanas miri. Kad juhs aridsan schai jaunā gadā palikset derigi to misiones darbu dsīt, kā ar sawahm luhgschanahm tā aridsan ar sawahm dahwanahm un no sawas bagatibas un pilnibas pildiht paganu truhkumu un nabadsibu, ka tee to behrnu atrohn un preezajahs ar waren leelu preeku, un pee semes mesdamees to peeluhds.

II.

1. Leela Juhdu salihdsinachanas deena. It patefsi Juhdi schi deenu erauga par wišleelako gada svehtdeenu. No schis deenas runa Mohsus (3. Mohs. 10, 30.) „schai deenā noteek juhsu salihdsinachana, ar ko juhs tohpat schikhstīti; no wiseem Juhsu grehkeem juhs tohpat schikhstīti preeksch ta Kunga waiga.“ Schai deenā diwi ahjchi tapa Deewa nama pagalmā tam Kungam westi preekschā un par wi-neem kaulini mesti: Weens, kam tas augstais preesteris wisu kausku grehku uskrabvis, tapa ihsfīts tukfnesi preeksch Asasele t. i. wela; bet oħris tapa upureħts tam Kungam un ar wina asinħim tas augstais preesteris masgajees un amata drehħes gehrbees un wišsweħtakā weetā eegahjis, aptraipija deribas schirksta wahlu, ar to Israelim fagħadadams greħku salihdsinachanu. Peħz tam wisi kaudis ar preezigu un patei-

zigu sirdi gahja us sawahm mahjahn. Bet kā nu tagad Juhdi salihdsinaschana fwehtkus fwehti? Kur ir taws deewanams, tawi altari, tawi upuri, tawi preesteri, Israel? Tu saki: „tee mums wairs nau; tapebz mehs Deewam makfajam par muhsu grehleem ar gaweschanu, luhgschanahm, grehku noschehlofchanahm un nabagu dahanahm.“ Bet zaur tahdeem pašcha isredseteem darbeem ta salihdsinaschana nenoteek, bet ta noteek zaur ta upura aſinīhm, kas fihmejahs us ta Deewa dehla, ta Deewa jehra, aſinīhm, kas ir isleetas par salihdsinaschanu wiſas paſaules grehleem. Ja tāhs salihdsinaschanas aſinis truhkst, tad Israels lai dara, ko gribedams, bet grehku salihdsinaschana wiſam nenoteek. Svehtā wakarā (9. Tifri t. i. septita mehnescha) weenu ſtundu preeksch faules noleħfchanas wiſi deewabihjigi Juhdi notura beidſamo malatti un tad noturahs lihds jaunam wakaram, kamehr pirmas trihs swaigſnes pee debes ſredsamas, no wiſadas eħſchanas un dserfchanas. Tad wiſi, mironu drehbēs geħrbusches, fahnak fħohlā; mahzitajis eefahl luhgschanu fklaitiħt un wiſa draudse fklaita lihds; ziti lehnakti, zittu dikta ki kleegdami, plegus un kruhtis fħurp un turp fħaubidami. Ziti paleek wiſu nakti fħohlā un laſa Dahnida dsefmas; bet riħta agrumā pulksten feschħos wiſa draudse atkal kohpā pee taħda ſa paſħas breħfchanas. Zaur taħdu aħrigu darischanu Juhdi fklieet grehku salihdsinaschanu nopolnites, un tomehr faka Ħsajas 29, 13. „fħee laudis pee manim klah turaħs ar fawu muti un mani goħda ar sawahm luhpahm, bet wiñu firdis ir taħlu no manim noħst.“ Tapebz tee Juhdi salihdsinaschana fwehtkus noſwehtijuschi nebauda firdis to meeru, kas teem noteek, kam tee greħki ir peedoħti, un ja pee kahdeem atroħn preezigu waigu, tad tee preezajahs var to, ka ta flumja pilna gaweschanas un luhgschanu gruhta deena pabeigta. Ta salihdsinaschana nenoteek zaur muhsu darbeem, zaur muhsu luhgschanahm un greħku noschehlofchanu, bet ween zaur taħm salihdsinaschanas aſinīhm, ko Deewa preeksch mums dewis. Ta Israels negrib wiſ saprast, jeħfhu wiſch drihs 2000 gadus staiga starp kristiteem, par kureem ewangeliuma gaishum spihd. Ta salihdsinaschana noteek ne zaur weħrfchu jeb ahħschu aſinīhm, bet zaur ta Deewa dehla aſinīhm, kas ir eegħajis, kā tas ihsta is-augħtis preesteris, tai wiſfweħtakā weetā debes ſi un mums muhschigu salihdsinaschanu fagħadajis. Kas eekħx ta tiz, tas toħp taħnoħtis no fawiem greħkeem un ar Deewa salihdsinasħ, jo Kristus, ta neno seediġa jehra aſinīs, wiñu fklieisti no wiſeem greħkeem. Schi salihdsinaschanas aſinī. Israela behrni lihds fħim it ar kahjahn minnisti un fawu Deewa wahrdi nizina juschi. Tapebz, mihħlee misiones draugi un Deewa walstibas miħl-tajji, luħdseet Deewu, ka wiſch to apfegu aħnejtu, kas karahs par Israela ažiħm, lai Israels ar atweħħtahm ažiħm ū ūs to Deewa deħlu, kas wiñi par labu fawas aſinīs ir isleħejis us Golgatas kalnu. Pateesi, tas laiks nahks, jo Deewa to apfolliees newar meloħt. Bet meħs wiſi kististi, ka no firdis to waram luħgħies, lai fawas firdis pahrbaudam un ismeklejjam, waj no firdis waram fozjiet: Jesuš Kristus, ta Deewa dehla aſinīs muhs fklieisti no wiſeem greħkeem, waj neween pebz Kristus wahrdi fawzamees par kristiteem, bet waj ihsteni Kristus aſinīs ir tas pamots,

us ko dibinajahs muhsu salihdsinaschana? Tad salihdsinaschana deenu waram fwehtiħt ne tik weenu reiſi pa gadu, bet ikatru deenu un briħdi, pazeldami tizibas ažiſi us to Kristu Golgatas kalnu. Tad ka ihsteni jaunas deribas behrni ariðsan buhxiem derigi, Israeli atgreest pee tāhs jaunas deribas aſinīhm.

2. Herrnhuteeschu draudses jaunais misiones fugis Herolds, Englantē buhweħts isgħajnejha gada September m. pirmo reiſi us Widus-Amerikas Moħlito juhrmalu fweiki nobrauzis. No misiones staziones Magdalas rakka misionar Grunewald Wahzemes fħoljas behrneem, kas dahnana preeksch ta fuga fmetuſchi, fħo graħmatu: „Mihħlee behrni! Meħs no taħlenes juhs apfweizinadami jums no firdi pateizam par taħm mihleħtibas dahanahm, ko juhs tik labpräktig fmetuſchi preeksch ta fuga, kas preeksch muhsu misiones darba tik wajjadfigs. Tagad waram jums sinoh, ka tas fugis 16. Septemb. Bluefieldes oħstā eeskreħjis; schodeen, 4. Oktober, meħs ar leelu firdi preeku to fuki ejam apraudsijuschi, kas wakar ap spredika laiku muhsu oħstā, Peerl Lagoon, eebraz. Wakarā, misiones ūn, meħs wiſi kohpā Deewam pateizahm, kas to fuki pafargajis un pee mums atwedi, un peeminejahm wiñi preeksch wiſus draugus wiñi leelas juhrs. Schorih faulei leżoħt wiſi muhsu fħoljas behrni bij kohpā un meħs ar laiwa ħm zehlamees pahri us to weetu, kur fugis pelda, enkurus nolaidis juhrs dibinā. No taħlenes jau eeraudsijahm tohs augustus masta kohkis ar wiſahm wirweħm un klah taki naħlu fħi kura preeksch galā to engeli ar ba-suhni (ewangeliuma siħni) un uđseedajahm flawa dsefmu. Kura kapteine muhs mihligi faneħma un muhs kugi eewedi mums wiſas eeriktes parahdija. Kaut mihħlee behrni, buhtut redsejuschi muhsu preeku par to faltu fuki. Wiñam 50 peħdas garumā, 14 peħdas platumā, ar fklisto kajiti, wiñi galds, apkahrt benki ar sameta kiseneem. Fraktes ruhmē meħs atradahm fastes ar dahanahm, ar ko muhs peeminejuschi draugi no Schweizes semes. Beidsoħt kapteins muhs meeloja ar teħju, par ko tee behrni loħti preezajahs. Tad weħi uđseedajahm kahdas dsefmas Deewam par goħdu, un ar to wahrdi: Deewa fwehti Heroldi, meħs fħirkidamees kahpahm atkal laiwinas un brauza maha jas. Un, mihħlee behrni, lai Deewa ari fweħti juhs, par to preeku, ko juhs mums palihdsejuschi pedidbwoħt! Lai tas scheħligais kung to fklisto kugi ustur us gadu gadeem, un zaur to fklubina muhsu darbu pee fħi jħażżeen juhrmalahm. Es juhs apfweizinu wiſu braħħu wahrdi un paleku juħsu draugs un braħlis.“

K. Gr.

Preeksch Jelgawas latw. kurlmehmo fħoljas eemakkati:

no Dr. Bluhm k. Jelgawā	2 rub.
no Grobħinas dr.	7 " 77½ kap.
kohpā .	9 rub. 77½ kap.

Jelgawā, 12. April 1876.

Mahz. R. Schulz,
tarim. fħol. direk. no kurti. rufes.